
COLECȚIA „POVESTIRI
ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"
CLUB
COLECȚIA
Povestiri
ȘTIINȚIFICO-
FANTASTICE
cpsf.info
279

ROGER LECUREUX (Franța)

Escapada lui J.-J. Croner 7

FEREYDUN HOVEYDA (Iran)

Cenușa

ABE KOBO (Japonia)

Totaloscopul

E. MANN-BORGHEZE (S.U.A.)

Anunț pentru amatori

Întoarcere la Delfi

ANATOL DNEPROV (U.R.S.S.)

Discuție cu un agent de circulație

Colecția
„POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Știința și Tehnica
Anul XII
1 iulie 1966

Paralel cu descoperirea și promovarea unor talente anticipative* de pe toate meridianele țării noastre, ne propunem să oferim cititorilor o cît mai largă perspectivă a dezvoltării pe care a luat-o genul științifico-fantastic de-a lungul și de-a latul Pămîntului. Povestirile prezentate în broșura de față aparțin unor scriitori din Franța, Iran, Japonia, S.U.A. și U.R.S.S. Nădăjduim că într-un viitor apropiat vom reuși să detectăm și să publicăm și alte lucrări provenind din țări care încă nu figurează în colecția noastră sau din țări nereprezentate în mod satisfăcător.

* Folosim această cam improprie alăturare de cuvinte, în sensul în care sînt uzitate îndeobște expresiile: talent liric, talent epic etc.

Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta-desen: VICTOR WEGEMANN
Prezentarea grafică: CORNEL DANELIUC

Escapada lui J.-J. Croner 7

de ROGER LECUREUX

Sub transparența căștii de polistron, chipul lui J.-J. Croner 7 deveni foarte palid, iar trăsăturile feței sale, pînă atunci destinsă și surîzătoare, s-au crispat deodată într-un rictus îngrozitor. Avea impresia că acum îi circulă prin corp un sînge glacial, care i se scurge în străfundul ființei, cufundîndu-l într-un val de panică și de neliniște... J.—J. Croner 7 a simțit pe Zepha cea Stranie îngrijorarea și frica ; a trăit pe' Venus secunde halucinante, dar nimic, niciodată nu i s-a părut atît de groaznic. Și totuși, totul era simplu. Teribil de simplu...

Cu un glas lipsit de timbru și agasant, visivoxul astronavei îi comunica lui J.—J. Croner 7 coordonatele planetei...

„...sînteți la 7'36" de planeta Poussia *... Planeta Poussia : densitatea K 8... Oxigen — O... Atmosfera — fără..."

Considerabilă descoperire, visivoxul vede pentru dv., aude pentru dv., analizează și traduce pentru dv. !

„Considerabilă descoperire... murmură J.-J. Croner 7, dar sînt astea lucruri pe care le și cunosc ! Știu că Poussia n-are atmosferă ! Știu că este inaccesibilă... Știu !... Știu..."

A întrerupt indispus contactul visivoxului, apoi, fluierînd printre dinți, îndreptă cosmonava spre Poussia...

Pe ecranul reflorului planeta apărea din ce în ce mai mare... J.—J. Croner 7 avu impresia că înaintea lui se află o portocală enormă cu porii dilatați monstruos... Croner se gîndi o secundă la craterele pe care le cunoștea atît de bine și la norișorii aceia alburii, ușor albăstrii care dădeau Lunii o notă de tristețe maiestuoasă ! Aici, în schimb, totul era roz, roșu, portocaliu și ocru. Totul ? Mai bine zis : nimic ! Căci pe Poussia nu era nimic ! Nimic altceva decît deșerturi, deșerturi, cîteva văi și iarăși deșerturi...

J.-J. Croner 7 declanșă aterizorul automat, își închise casca și-și legă chinghile costumului său de scafandru cosmic...

Milioane de scîntei îi jucau în fața ochilor. Va fi primul pămîntean și, cine știe, poate prima ființă care va pune piciorul pe Poussia cea neatinsă ! Astfel, ceea ce nimeni n-a îndrăznit să încerce, J.-J.

* Poussia — planetă imaginară, a cărei denumire este derivată de la cuvîntul francez „poussière" — praf (n. tr.).

Croner 7 o va face. Știa că prietenii și șefii săi l-au dezaprobat, pentru că a deviat de la traiectoria ce-l ducea spre Pluton... Dar nu era el un cercetător intersideral?

În timp ce portiera se deschidea încet, lăsînd să pătrundă în austoid o stranie lumină roșcată, un sentiment de o mie de ori mai puternic decît teama sa nedeslușită a pus stăpînire pe Croner... Orgoliul de a fi primul și singurul! Era gata să iasă din austoid, cînd se răzgîndi. Dacă era un erou, dorea să se afle! Da! Asta era... să se afle! După ce superiorii săi îl vor fi mustrat, își va compune o mină spășită, și apoi, simplu, modest va proiecta în fața lor filmul vizitei lui pe Poussia... Atunci au să-l vadă ei, pe el, J.-J. Croner 7, cel mai îndrăzneț dintre cosmonauți, călcînd solul planetei intangibile... Mîndria lor de pămînteni îi va face să-l ierte pentru această escapadă...

Croner introduse în aparatul de filmat o peliculă de mangsten și strecură obiectivul afară, în fața portierei. Puse în funcțiune mecanismul și, verificînd pentru ultima oară distribuția de aer din costumul său de scafandru cosmic și lestul de pe tălpile pantofilor lui, descinse pe solul virgin...

Aterizorul automat — Croner se întreba întotdeauna de acest aparat, care făcea posibilă luarea de contact și cu alte planete, la fel de bine ca și cu Pămîntul, își păstrase vechiul nume — aterizorul, așadar, îndreptă austoidul spre cel mai bun teren de descindere, un fel de mică platformă formată din roci roșii și dure. Roci dure. J.-J. Croner 7, care cunoștea caracteristicile planetei Poussia, știa că acest lucru era esențial. În alte părți, într-adevăr, roca era atît de moale, atît de sfărîmicioasă, încît la cea mai mică atingere se transforma în praf! Poussia... planeta prafului! Dar asta, evident, se descoperise prin calcule, prin analize, prin deducții... El, Croner, o verifica acum la fața locului! Făcu cîțiva pași și se întoarse spre austoid, în fața obiectivului aparatului de filmat pe care-l bănuia ațintit asupra lui. Apoi luă o atitudine pe care pelicula de mangsten va trebui s-o fixeze pentru posteritate...

„...Astăzi, a 158-a zi a anului 2329, un pămîntean..."

Vorbise de unul singur și de aceea, sub casca de polistron, vorbele lui răsunară ca niște tunete. Tăcu. Avea prea multă experiență ca să nu-și dea seama că, pe această planetă a tăcerii veșnice, cel mai mic zgomot ar putea da loc unor incidente neplăcute...

Era acum la o sută de pași de austoid, călcînd cu o inexprimabilă plăcere solul roșcat care trosnea sub tălpile lui. Din cînd în cînd punea piciorul pe o rocă căreia îi dădu denumirea de granit roz, și roca trosnea, se sfărîma căzînd în praf... În jurul său tăcerea era adîncă, absolută... Absolută? Nu, în spatele său, dinspre austoid, se auzea zumzetul ușor al peliculei care se derula în aparatul de filmat. Zgomotul era atît de lin încît pe o altă planetă ar fi fost imperceptibil. Dar aici, pe Poussia... Felicitîndu-se încă o dată pentru ideea sa, J.-J. Croner 7 se întoarse din nou către obiectivul a cărui lentilă lucea în întunericul cabinei. Schiță un gest victorios, făcu un semn cu mîna unor spectatori invizibili și...

...Și inima încetă să-l mai bată!

Amplificat de o sută de ori, de o mie de ori, zgomotul emis de mecanismul aparatului de filmat l-a declanşat pe cel al portierei austoidului. Şi aceasta, milimetru cu milimetru, se închidea inexorabil. J.-J. Croner 7 făcu un salt înainte, şi solul se sfărîmă scîrţîind sub picioarele lui. Un nor fin de pudră roşcată îl învălui, în timp ce el aluneca în deschizătura făcută în scoarţă...

„Nu !" urlă Croner. Şi ţipătul său tunător vibră sub casca de polistron, asurzitor, dureros...

Degetele lui pătrundeau în masa roză a solului mişcător în care lăsau dîre roşcate. Pereţii gropii în care se scufundase se mişcau convulsiv şi avu impresia că a fost înghiţit de un plămîn gigantic... Degetele şi coatele, genunchii şi picioarele lui se agăţau disperat de orice punct de sprijin, provocînd noi avalanşe de praf.

...Şi portiera austoidului continua să se închidă ! În deschizătura întunecată care se ingusta fără încetare distingea obiectivul aparatului care îi filma agonia...

Admiţînd că ar putea să se tîrască pînă la austoid, n-ar mai fi avut suficient loc să pătrundă înăuntru ! Şi uşa se închidea tot mai mult... Curînd, în cîteva secunde va fi ermetic închisă. Un defect al acestor astronave îl constituia faptul că era absolut imposibil să le deschizi din exterior ! J.-J. Croner 7 ştia că astronava nu va mai fi pentru el decît o suprafaţă de metal, înspăimîntător de strălucitoare... Nu-i mai rămînea decît să-şi epuizeze rezervoarele de oxigen şi apoi să moară !

Întins pe burtă, cu mîinile şi picioarele larg desfăcute ca să reziste surpării solului, J.-J. Croner 7 inainta încet spre austoid... Îşi măsura toate gesturile, cu grijă ca să nu provoace noi avalanşe de praf... Încă treizeci de paşi şi va ajunge la rocile tari. Încă douăzeci şi nouă de paşi... douăzeci şi opt...

Brusc însă şi-a dat seama că oricum nu va ajunge la timp ! Se îndreptă lin pe coate, fixînd cu o privire de halucinat portiera austoidului... Aceasta acoperea treptat obiectivul aparatului de filmat, iar el se gîndea că pelicula de mangsten va fixa ultima imagine a lui J.-J. Croner 7 trăind !

În dreptul austoidului, în deschizătura portierei nu se mai vedea decît o subţire fîşie întunecată... Cinsprezece centimetri... zece centimetri... nouă... opt... şapte... şase... cinci...

Pentru J.-J. Croner 7 asta mai însemna doar o mică deschizătură a portierei... Scîncea.

— Exhibiţiile dumitale pe Poussia sînt lipsite de interes, Croner 7 ! Escapada dumitale ne-ar fi putut face să pierdem un excelent cosmonaut... şi fapta asta merită o pedeapsă !

J.-J. Croner 7 roşi uşor. Privirea nu i se mai dezlipea de pe sfera de cristal unde va fi proiectată toată aventura lui. Se mulţumi să întindă şefului său bobina cu filmul incursiunii...

— Aveţi dreptate... Poftim ! Poate filmul acesta va servi la înţelegerea descoperirilor mele...

— Totuşi, murmură şeful, ai avut noroc ! Dar cum ţi-a venit ideea ?...

— Nu ştiu... am încercat totul ca să n-o sfîrşesc pe Pousala... Portiera austoidului se închidea, se închidea mereu... Mi-am smuls mănuşa şi am aruncat-o spre portieră... Am avut, într-adevăr, noroc... Mănuşa a nimerit exact unde am vrut! Tocmai la timp! Un deget, un singur deget al mănuşii a pătruns în deschizătură şi a blocat portiera! Ştiţi cît de delicate sînt mecanismele astea: portiera se imobilizase. Eram salvat! Restul a fost penibil, dar simplu. Tîrîndu-mă ca reptilele de odinioară, am ajuns pînă la austoid. Crăpătura era suficientă ca să-mi permită redeschiderea portierei... Restul a fost o copilărie...

— O copilărie ca şi escapada dumitale, Croner 7! Priveşte-ţi mîna, Croner! Priveşte-o... unde-i?... Hm, a dispărut.

— Ce vreţi? şopti el. Scăderea de presiune...

Şeful ridică din umeri şi se duse la rampa de lansare să dea cosmonauţilor noi dispoziţii...

(Din „l'Humanité Dimanche" nr. 22 (884) — 1.VIII.1965).

În româneşte de G. IANCU

IRAN

Cenuşa

de FEREYDUN HOVEYDA*

Zbura la mare altitudine şi nu observase apropierea norului care urca spre ea. Luată prin surprindere, fu obligată să vireze fulgerător spre dreapta. Accesul de teamă care o cuprinse, ca şi bruscheţea manevrei o sleiră. Acum se simţea învăluită de ameţeală. Veni în picaj spre sol şi se lăsă uşor pe un fel de promontoriu.

Respiră profund în mai multe reprize. Abia atunci îşi regăsi calmul. Aruncă o privire în jurul ei. Într-o parte, o vegetaţie deasă şi întunecată, acoperită de liane albe şi cenuşii, mărginea suprafaţa plană şi dură. De cealaltă parte, o depresiune tăiată în două de un munte cu creasta ascuţită se deschidea dincolo de subţirea fîşie de iarbă mohorîtă ce descria un dublu arc. În depărtare întrezări un fum noros care se urca la răstimpuri din nu ştiu ce vale ascunsă.

---

* Acest scriitor iranian a locuit mulţi ani la Paris ca diplomat în cadrul U.N.E.S.C.O. A scris două romane, o serie de povestiri şi o vreme a semnat rubrica filmului în revista franceză „Fiction".

Își întoarse din nou privirea spre pădure și încercă să se odihnească puțin. Deodată, deasupra ei trecu o umbră care deplasă o mare masă de aer. Solul se cutremură ușor. Fără îndoială se vestea o furtună. Era preferabil s-o ia din loc. Își luă din nou zborul chiar în clipa în care un obiect misterios mătura pămîntul.

Porni să descrie în văzduh cercuri, neștiind încotro să se îndrepte. O ușoară oboseală i se răspîndi în membre. În mod hotărît nu se simțea astăzi în apele ei. Începu să observe peisajul spre a descoperi un loc propice aterizării. Reveni în dreptul locului de unde decolase. Pe măsură ce pierdea din înălțime, vedea tot mai clar norul gros, intermitent, care scăpa dintr-un soi de vatră în fundul căreia pîlpîia un foc roșu. Viră spre stînga. Sub ea, o imensă preerie își desfășura mantia verde, brăzdată de canale albe. Priveliștea părea agreabilă. Amorsă coborîrea și descinse pe iarba caldă. O senzație de liniște o toropi. Fericită de a fi găsit în sfîrșit un adăpost, se lăsă furată de somn. Dar un cutremur puternic o smulse fără de veste din visurile ei. Abia avu timpul să-și ia zborul, că un obiect ciudat se abătu asupra imensei peluze.

Din nou se rotea în neștire. Deodată izbucni o adevărată tornadă. Scăpă la țanc, luînd înălțime. Furtuna rămînea în urmă. Se gîndi că în ziua aceea condițiile atmosferice nu erau de loc încurajatoare și decise să se îndepărteze cît mai curînd posibil. Survolă un vulcan în acțiune, a cărui căldură luminoasă părea să-i străbată pereții, comunicîndu-le o tentă alburie. Traversă apoi o uriașă deschidere tăiată în meterezele vertiginoase ale munților. Și iată că se pomeni într-un univers diferit, în același timp mai plin de prospețime și mai stabil.

. . . .

Îmbrăcat cu un pulover verde cu bare albe întretăiate, omul, întins pe divan și ținînd între buze o țigară, se sculă pe jumătate. Cartea pe care și-o așezase pe piept căzuse pe covor. Se uită cercetător în jurul său. Dar nici un bîzîit nu ajunse pînă la el. Doar zgomotele familiare ale străzii năpădeau prin fereastra larg deschisă. Mai așteptă puțin, apoi, liniștit, se culcă din nou, luă cartea de pe jos și se cufundă iar în lectură. Un lampadar cu abajur alb revărsă o lumină vie asupra capului și bustului său. Țigara se consuma încet. Un mic cilindru de cenușă căzu pe tricou. Nu-i dădu nici o atenție, gîndindu-se fericit că musca se eclipsase.

În românește de ADRIAN ROGOZ

Abe Kobo

Scriitor progresist japonez. S-a născut la Tokio în anul 1924. Copilăria și adolescența și le-a petrecut în Mukden. În 1948 a absolvit facultatea de medicină de pe lîngă Universitatea din Tokio. A început să scrie de pe vremea cînd era încă student. A aderat chiar din primul moment la „grupul literar de după război", care întrunea pe scriitorii japonezi dintre cei care au scris cărți antirăzboinice și antiimperialiste.

A debutat în literatură după cel de-al doilea război mondial și în curînd a devenit unul dintre cei mai populari scriitori ai Japoniei. Abia în ultimii ani a început să scrie literatură științifico-fantastică.

Lucrările lui au fost distinse cu cele mai mari premii literare ale țării sale. Cea mai importantă scriere a lui Abe Kobo este romanul „Sfîrșitul Marelui Îngheț", care, într-o formă alegorică, înfățișează pieirea inevitabilă a societății burgheze.

Cititorilor japonezi le sînt binecunoscute povestirile și romanele lui științifico-fantastice: „Crima domnului Karuma", „Invenția R-62", „Fantomele trăiesc aci", „Femeia nisipului" etc. În anul 1963 Abe Kobo a publicat un nou roman fantastic cu titlul „Un chip necunoscut".

Totaloscopul

— Există o zicală: cine aleargă după doi iepuri nu prinde nici unul. Eu însă pesemne sînt lacom din natură și nu pot să mă împac cu ideea că nu se pot prinde în același timp doi iepuri; de aceea m-am gîndit la o posibilitate de a contopi doi iepuri într-unul singur. Dar atîta timp cît iepurele meu se compune din doi — corpul fiindu-i cusut din două părți — cusătura sare în ochi. La vedere nu-i prea arătos, dar n-ai ce-i face. De altfel, dacă i-aș tăia cusătura, fiecare jumătate ar putea deveni de sine stătătoare. În felul acesta iepurele meu, contopit, se poate folosi de două ori. În orice caz, mai rău decît să gonești după doi iepuri nu poate să fie.

Acestea fiindu-mi intențiile, iubitorilor de fantezie științifică le voi prezenta prima parte a iepurelui meu compus, iar celor care îndrăgesc povestiri detective — a doua parte.

— Vă rog, Kimura-San, așteptăm povestirea dv... O clipă însă! Pînă ce ne veți istorisi prima parte a povestirii, cea științifico-

fantastică, e mai bine poate să nu spuneți cine sînteți... Pînă la a doua parte veți fi, așadar, un simplu povestitor.

*

De acord. Și astfel, domnilor, după dorința autorului, nu mă voi recomanda pînă la partea a doua, cea detectivă. Aflați însă că această primă povestire este stranie și interesantă, oricare ar fi profesiunea mea. Mai mult decît atît, cazul ei n-are nici o legătură cu existența mea. Deși, ca să fiu exact, existența mea nu poate fi cu totul ignorată... Dar să termin cu introducerea. Spuneți-mi, vi s-a întîmplat să auziți cîndva de „Planul T"? Nu? Atunci de planul „Totasko"? Nici de acesta n-ați auzit? Dar dacă vă voi spune că „Totasko" este o prescurtare a cuvîntului „Totaloscop"? Acum trebuie să vă aduceți aminte... Cum? Cinematograful stereoscopic? Nu, nu, nicidecum. A spune astfel este egal cu a nu spune nimic... Ideea totaloscopului este de o sută de ori mai nouă decît ideea primitivă a cinematografului stereoscopic.

Vom începe cu aceea că imaginea în cinematograful stereoscopic, oricît de real ar fi înfățișată, se proiectează pe un ecran care întotdeauna se află în afara spectatorilor. Cu totul altceva este totaloscopul. Aici ecranul se creează în interiorul spectatorului. Înțelegeți? Înăuntru! Totaloscopul se deosebește fundamental de cinematograful care acționează asupra organelor elementare ale simțurilor omului, ca: vederea, auzul și mirosul. Și, dacă vorbim despre cinematograf, atunci cuvîntul „stereoscopic" ar trebui să fie înlocuit cu „perfecționat".

Deosebirea constă în aceea că totaloscopul acționează în același timp și din toate punctele de vedere asupra întregului sistem senzorial al omului, asupra tuturor nervilor lui care dirijează senzațiile și percepțiile. Cu ajutorul totaloscopului, spectatorul nu numai că ascultă și vizionează ceea ce i se demonstrează, ci percepe acțiunea în calitate de participant la ea. În totaloscop imaginea nu se transmite prin intermediul luminii și al sunetului, ci în mod nemijlocit prin stimularea electrică a celulelor creierului și a nervilor. Iar imprimarea pe peliculă este înlocuită cu înregistrarea magnetică.

„Planul T" s-ar fi putut denumi foarte bine chintesența ultimelor progrese științifice. El a prevăzut folosirea tuturor descoperirilor din domeniul neurofiziologiei și al electronicii. Compania „Tojo-eiga" a investit în el bani, și de trei ani de zile l-a pus în funcțiune. Funcționarea s-a desfășurat în cel mai mare secret. Însă taina nu s-a putut păstra cu desăvîrșire. E de la sine înțeles. E oare posibil să nu iasă la lumină o descoperire prodigioasă, capabilă să reînvie industria cinematografică care se prăbușește în lupta de concurență cu televiziunea? De aceea nu este de mirare că, în scurtă vreme, „Planul T" a izbucnit la lumină cu toată puterea. Mai greu a fost cu investiția de capital. Ca să iasă din impas, președintele companiei „Tojo-eiga", domnul Kuiama, a hotărît să înființeze o societate separată „T", în fruntea căreia a pus pe un oarecare domn Uedu, unul dintre devotații săi directori-administrativi.

Şi acum o să vă povestesc despre întîmplările neobişnuite ce au avut loc în timpul vizionărilor de probă ale primelor filme totaloscopice, după ce a luat ființă „Planul T". Dar poate că mai întîi ar trebui să expun, pe scurt, istoria creării acestor filme.

Dacă construirea aparaturii s-a dovedit într-adevăr o problemă grea, nici problema scenariului n-a fost un lucru simplu. Pentru filmele totaloscopice, obişnuita poveste de pe ecran, unde cineva intră şi cineva iese, n-a avut nici un sens. Şi iată că un grup de scriitori, special aleşi, au început să studieze cum să folosească mai bine în scenariu toate posibilitățile totaloscopului.

În ce constă principala caracteristică a scenariului totaloscopic ? În aceea că spectatorul filmului totaloscopic este participantul direct al acțiunii, deci nu un simplu observator, ci personajul principal. De la această premisă s-au străduit să pornească scenariştii.

Comisia pentru elaborarea scenariilor a ajuns la concluzia că peliculele totaloscopice pot fi de trei tipuri :

A. Imprimarea dorințelor ;

B. Imprimarea unor extraordinare aventuri spațiale ;

C. Imprimarea unor extraordinare aventuri temporale.

Am să încerc să vă explic pe scurt ce s-a avut în vedere prin această clasificare.

În timpul A ar putea intra teme ca : dragoste şi fericire ; viață de împărat ; transformarea într-un bărbat frumos sau într-o femeie frumoasă, într-un dictator absolut ; realizarea tuturor dorințelor ; transformarea într-un milionar... etc.

În ceea ce priveşte tipul B, aici este vorba despre zborul în spațiu. Sau alte teme înrudite : omul invizibil ; o călătorie pe planeta Marte ; întîlnirea înfricoşătoare cu un monstru ; comiterea unei crime, a unui jaf etc.

În privința tipului C, părerile membrilor comisiei erau împărțite. Unii socoteau că transmiterea experienței unei vieți lungi nu este posibilă. Alții au adus obiecții. Argumentarea celor dintîi se reducea la următoarele : în cinematograful obişnuit, comprimarea timpului nu este altceva decît un procedeu exterior, cînd perioadele de timp se perindă cu ajutorul salturilor psihologice. În totaloscop, unde spectatorul trebuie să trăiască totul prin propria-i experiență, un asemenea salt nu poate fi realizat. Însă ceilalți, bazîndu-se pe relativitatea timpului, respinseră aceste argumente. Într-adevăr, dacă transmiți în zece minute înregistrarea pe magnetofon a unei bucăți orchestrale, care durează o oră, omul obişnuit n-o va auzi. Dacă însă acest om ar fi în stare să sesizeze sunetele acelei muzici cu aceeaşi viteză cu care se desfăşoară banda, el va percepe cîntecul orchestrei ca şi cînd acesta ar fi durat un ceas, adică în mod normal.

Cercetînd raportul comisiei de scenarii, consiliul de administrație a hotărît :

1. Înregistrările tipurilor A şi B se pot îmbina într-un singur scenariu.

2. Avînd în vedere că preşedintele consiliului de administrație, domnul Ueda, a manifestat un interes deosebit față de ti-

pul C, va trebui încercat, în vederea experimentului, să se creeze un scenariu pe baza unei astfel de înregistrări.

Era o concluzie foarte raţională. Într-adevăr, experimentul reuşind şi dovedindu-se că e posibil să se transmită în cinci minute o experienţă a unei existenţe de cinci ceasuri, s-ar fi obţinut un succes imens, chiar şi din punct de vedere financiar...

Orientîndu-se după indicaţiile consiliului de administraţie, comisia de scenarii a pregătit în grabă două proiecte de scenarii experimentale: unul pe baza îmbinării înregistrărilor de tip A şi B, celălalt pe baza tipului C.

Primul proiect înmănunchea într-un tot armonios aventura, întîlnirea cu un monstru şi dragostea, dar varianta iniţială a subiectului a avut întrucîtva alt aspect.

Un tînăr pune mîna pe harta unei insule a comorilor, pierdută undeva prin mările sudului. Sosit pe insulă, el descoperă că acolo trăieşte monstrul preistoric Dzogaba. În repetate rînduri, tînărul trece prin situaţii primejdioase, dar pînă la urmă iese nevătămat, găseşte, în sfîrşit, comoara şi devine multimiliardar.

— Lipseşte femeia! exclamă deodată unul dintre membrii comisiei.

— În plus ar trebui ca eroul, recurgînd la o stratagemă ingenioasă, să se apere de monstru, adăugă un altul.

Proiectul scenariului a fost predat spre perfectare unui al doilea scriitor. În varianta schimbată el arăta astfel:

Un tînăr pune mîna pe harta unei insule a comorilor. O mică insulă din mările sudului. După o călătorie îndelungată, tînărul ajunge acolo pe o corabie. În acelaşi timp debarcă şi o fată îndrăgostită de el şi care călătorise clandestin pe acel vas. Ei descoperă că pe insulă trăieşte monstrul primitiv Dzogaba. Fata era firavă şi nu ştia de loc să se descurce. Tînărul o ceartă, iar ea plînge amarnic. Dar iată că într-o zi atacul lui Dzogaba îl pune pe tînăr într-o situaţie grea. Atunci fata descoperă partea slabă a monstrului. Dzogaba este cu totul lipsit de simţul mirosului. Nu poate face pe cale olfactivă deosebirea dintre un om şi un animal împăiat. Tinerii pregătesc, cu forţe proprii, o momîie, o pun la îndemîna lui Dzogaba şi, în timp ce-i distrag atenţia, descoperă comoara. Tînărul, cuprins de fericire, îşi îmbrăţişează fata...

Membrii comisiei se prăpădiră de rîs. Ei au recunoscut că e cea mai ridicolă poveste din cîte le-a fost dat să audă, dar că va fi, fără îndoială, pe placul publicului. Cînd proiectul a fost aprobat (după unele mici rectificări şi prescurtări se luă hotărîrea ca băiatul să fie un tînăr savant, iar fata cea mai sentimentală din cîte se pot găsi), unul dintre membrii comisiei, specialist în psihologie cinematografică, a pus o întrebare extraordinar de importantă:

— Iertaţi-mă, domnilor, dar cine este în acest scenariu personajul principal? În cine va fi metamorfozat spectatorul?

— Se înţelege că în tînărul savant... Dar dacă spectatorul va fi o femeie nu se vor ivi greutăţi?

— Nicidecum. Asta n-are nici o importanţă. Se ştie doar că cea mai mare dorinţă a oricărei femei este să devină bărbat... Nu, nu-i asta problema. Am impresia că acest subiect este prea asemănător cu subiectele filmelor din cinematografia obişnuită.

— Atunci ce propuneți ?

— Vedeți... vorbind pe scurt, după adînca mea convingere, personajul principal ar trebui să fie însuși monstrul

— Monstrul ? exclamară într-un glas toți membrii comisiei. Dzogaba — personajul principal ! Într-adevăr, e o idee epocală... Ceva cutremurător... O idee genială.

— Un moment, dați-mi voie să continui. Nu-i de loc vorba de o idee fericită, ci pur și simplu de o deducție logică. De ce filmele cu monștri au atras într-o vreme atîta public ? Pentru că sînt povestiri despre victoria rațiunii asupra forțelor brutale ? Fleacuri ! Publicul a fost atras de ferocitatea monstrului. Și această afirmație poate fi ușor demonstrată. Filmele în care monștrii s-au dovedit pînă la urmă a fi pașnici, ca în „Statuile lui Buda" și în alte producții, n-au interesat publicul. La astfel de filme frecvența spectatorilor a fost cu 50 la sută mai mică. Da, publicul a fost atras de supracruzimea monstrului întocmai cum e atras de filmele cu bătăi și bătălii... De aceea chiar și în vechile și obișnuitele pelicule cineaștii se străduiau să transforme monștrii în personaje principale. Bineînțeles, atîta timp cît ecranele se aflau în afara spectatorilor, trecerea senzațiilor monstrului în spectator a fost cu neputință și mi se pare că pentru acest motiv producătorii de filme au trebuit să recurgă la ideea victoriei omului asupra fiarei.

— Într-adevăr, totaloscopul ne dă posibilitatea să transmitem spectatorului senzațiile oricărei ființe, iar noi nu trebuie să ne speriem de monstrul erou principal, nu-i așa ?

— Absolut adevărat. Fără să mai amintim de faptul că făcînd din monstru erou principal satisfacem, în același timp, și necesitatea tipului A, realizarea dorințelor, și a tipului B, extraordinarele aventuri spațiale... Minunat ! Ți se taie răsuflarea numai gîndindu-te la toate astea !

— Dar cum rezolvăm problema dragostei ? spuse încet unul dintre membrii comisiei. Mi-a scăpat această chestiune.

— Ba de loc ! O să introducem în scenariu femela lui Dzogaba și totul va fi în ordine. Va fi o dragoste nemaipomenită ! O dragoste colosală !

Membrii comisiei se prăpădeau de rîs și-și ștergeau lacrimile. Astfel se termină cu bine studiul proiectului primului scenariu experimental.

Cu cel de-al doilea scenariu — uimitoarele aventuri temporale —, problema a fost mai complicată. Între altele, lungimea intervalelor crea senzații de monotonie, ceea ce ducea implicit la plictiseală. Deodată comisia hotărî ca scenariul să fie biografic și să se numească „Viața unui personaj". Dar cine să servească drept subiect al acestei biografii ? Au cercetat multă vreme diverse posibilități și personalități, dar nu s-au putut stabili asupra nici uneia. Lista tuturor celor propuși a fost atunci redusă la patru oameni : viața lui Napoleon ; viața lui Tojotomi Hidejosi [1] ; viața lui Beethoven ; viața Ladyei Chatterley.

Dintre aceștia a fost tras la sorți unul : a ieșit Napoleon.

---

[1] Unul dintre dictatorii Japoniei feudale (n. tr.).

Cînd scenariul a fost gata, s-a început realizarea peliculei totaloscopice. Mai întîi scenariul a fost tradus în limba mașinii electronice. După aceea a fost introdus în mașina electronică. Nu era nevoie nici de actori și nici de decoruri. În mașină au mai fost introduse toate elementele posibile ale jocului actoricesc, o mulțime de senzații, peisaje. E adevărat că o reprezentare cu totul neobișnuită ca aceea a fizionomiei lui Dzogaba a trebuit să fie modelată special și introdusă suplimentar în programul mașinii...

Peliculele erau gata.

Cîteva zile mai tîrziu au fost terminate și montările instalațiilor totaloscopice. Se hotărîse să se facă o vizionare de probă. Au fost invitați oameni de afaceri, cineaști, precum și corespondenți de ziare.

Oaspeții au fost primiți în subsolul clădirii laboratorului, care era cam sărăcăcios. Însă în acea zi domnea acolo o atmosferă neobișnuită, plină de emoție și de curiozitate. Și nu în zadar, succesul acestui experiment nu numai că ar constitui o revoluție în cinematografie, ci ar consacra din nou cinematograful pe primul loc în industria delectării.

Oamenii își ciuleau urechile, vorbind cu jumătate de glas:

— Dar unde-i ecranul?

— Se spune că n-au nevoie de ecran. Filmul rulează direct în creierul spectatorului sau ceva în genul ăsta...

— Păi, atunci înseamnă că fiecărui spectator trebuie să-i pună la dispoziție cîte un aparat...

— Iată-l... vedeți construcția aceea?

— O, și trebuie să intri acolo? Într-adevăr, un lucru nou...

Toți priveau curioși spre lada de metal strălucitoare de mărimea unei cabine telefonice. După aceea, în fața cabinei, apăru președintele societății „Tojo-eiga", domnul Kuiama.

— Îmi permiteți, domnilor, începu el, să vă mulțumesc tuturora pentru faptul că, într-o zi atît de însemnată pentru noi, ne-ați onorat cu prezența dumneavoastră. Probabil că din conținutul invitațiilor ați aflat că eforturile pline de abnegație ale președintelui consiliului de administrație al societății pe acțiuni „T", domnul Ueda, au fost încununate, în sfîrșit, de succes. Totaloscopul, minunea secolului nostru, a fost realizat. Străvechiul filozof occidental Aristotel a spus cîndva că viața omului este experiența lui. Invenția totaloscopului îmbogățește mult această experiență, lărgește nelimitat orizonturile vieții omenești. Și iată la ce m-am gîndit cînd domnul Ueda a anunțat încheierea lucrărilor. Viața noastră n-a fost trăită în zadar! Cei care au investit capital în această afacere sînt, fără îndoială, satisfăcuți. De ce? Problema constă în aceea că totaloscopul nu este pur și simplu o nouă față a cinematografului. Spre deosebire de toate celelalte forme ale artelor, el creează cu spectatorul o legătură strînsă, nemaipomenită. Vechiul cinematograf și televiziunea au fost pentru spectatori doar izvorul unor satisfacții efemere. Cu totul altceva reprezintă totaloscopul. O dată cu apariția lui, oamenii nu se vor mai plînge de plictiseală și de monotonia existenței. Ei își vor putea alege o biografie după gustul lor. Am impresia că, dacă posibilitățile le vor permite, ei își vor petrece toată viața în boxele totaloscopice.

Eu, de exemplu, sînt bătrîn, dar ultimii ani ai vieții mele aș vrea să-i petrec ca un tînăr vesel, în tovărășia totaloscopului, și să mor, așa, în vis. Aceasta, desigur, e deocamdată numai o părere personală, însă în viitorul apropiat se va crea ceva în genul „T-asigurare". Cît e tînăr, omul va strînge bani, iar la bătrînețe, cînd suma necesară va fi adunată, va primi o boxă totaloscopică și va trăi cu ajutorul vieții altor oameni. Atunci va dispărea monstruoasa contradicție a existenței noastre: cît timp sîntem tineri trebuie să muncim și abia izbutim să ne asigurăm existența că ne și pomenim bătrîni. Gîndiți-vă că fiecare bătrîn va putea să-și întîmpine ultima zi a vieții, simțindu-se ca un tînăr frumos și viguros... Oare aceasta nu-i o binefacere pentru întreaga omenire? Sînt încredințat că ideea „T-asigurare" va fi primită de toată lumea cu entuziasm. Fără îndoială că industria totaloscopică va deveni cea mai înfloritoare ramură a producției...

Triumfător, domnul Kuiama cuprinse cu privirea pe cei adunați în sală. Mulți oaspeți înclinau capetele în semn de aprobare, alții păreau prăbușiți, își fereau privirile și-și îndreptau ochii spre vîrful încălțămintei lor. Printre acești mohorîți și abătuți se aflau nu numai conducătorii altor companii cinematografice și deținătorii acțiunilor filmelor de televiziune, dar și foștii membri ai conducerii companiei „Tojo-eiga", aceia care se împotriviseră din răsputeri sciziunii lui „T" în calitate de societate filială.

După cuvîntul de salut al domnului Kuiama se ridică conducătorul tehnic și explică pe scurt principiul funcționării aparaturii.

— Întrucît, spre deosebire de cinematograful obișnuit, totaloscopul n-are ecran exterior, ci creează unul interior, vor trebui, firește, să fie atîtea ecrane cîți spectatori sînt. Iată această boxă pe care o vedeți în fața dumneavoastră. Ea posedă mecanismul pentru crearea ecranului interior în spectator. Spectatorul intră pe aici, se așază pe un scaun și, conform indicațiilor unui operator — transmise prin telefon —, manipulează butoanele și vernierele instalate pe un pupitru din fața lui. Asta e totul. În continuare, aparatajul se adaptează la caracteristicile individuale ale spectatorului și acesta pune el însuși în funcționare dispozitivul de rulare. În modelul de azi emisia-recepția lucrează cu ajutorul unui conductor de legătură ; în viitor însă, se va trece la folosirea radioului și nădăjduim că boxele totaloscopice vor deveni cu timpul proprietatea oricărei familii... Dar e momentul să începem rularea. Regretăm că deocamdată nu putem arăta filmul decît unui singur spectator. Totuși ne vom strădui să satisfacem treptat dorința tuturora. Conform hotărîrii noastre, primul spectator al totaloscopului va fi cunoscutul actor de cinema al companiei „Tojo-eiga", steaua ecranului, domnul Oe Kunijosi. Al doilea spectator, de drept, va fi conducătorul lucrărilor totaloscopului, președintele societății pe acțiuni „T", domnul Ueda... Domnule Oe, vă rog să poftiți. Primul film totaloscopic se numește „Dzogaba în Tokio".

Răsunară aplauze prelungite. Abordînd un aer indiferent, Oe, cu faimosu-i zîmbet cuceritor, îi strînse mîna domnului Kuiama și, cu ajutorul mînuitorului, intră în boxă. Ușa cabinei fu deschisă. Se aprinse un bec roșu, apoi îl înlocui un altul verde.

— Mecanismul a fost pus la punct, explică tehnicianul.

Începu filmul. Oaspeţii consumau bere şi cocteil şi-şi schimbau impresiile:

— Dar despre ce e vorba în „Dzogaba în Tokio"?

— Se spune că în filmul acesta spectatorul se transformă într-un monstru preistoric...

— A! Asta-i cel mai potrivit rol pentru domnul Oe...

Becul verde se stinse şi se aprinse din nou cel roşu.

— Filmul s-a terminat, anunţă tehnicianul. Îndată domnul Oe ne va povesti tot ce-a simţit şi ce-a trăit... Pînă atunci, domnilor, să mă iertaţi, dar vă rog, pentru un moment, să vă îndepărtaţi pînă în colţul de colo. Există motive să fim prudenţi, pentru că s-ar putea ca domnul Oe să fie încă foarte tulburat. Nu uitaţi că dînsul de-abia a fost monstrul Dzogaba, iar cu un minut în urmă mai semăna prin Tokio moarte şi prăpăd zbătîndu-se s-o elibereze din parcul zoologic pe femela lui, Dzorera, încătuşată în lanţuri groase de 10 centimetri...

Izbucni o explozie de rîs. În aceeaşi clipă, uşa boxei se dădu în lături şi de acolo, agitîndu-şi degetele chircite ca nişte gheare şi scrîşnind din dinţi, ţîşni domnul Oe. Scoase un răcnet fioros şi se aruncă asupra operatorului. Acesta o rupse la fugă, ţipînd. Domnul Oe alergă după el. Fotoreporterii alergară după Oe. Oaspeţii fură cuprinşi de panică.

— Domnule Oe! strigă un alt operator. Domnule Oe! Filmul s-a terminat!

Oe se întoarse şi se aruncă asupra lui. Îşi însuşise bine rolul jucat, aşa cum se cuvine unui actor cu experienţă. Avea o înfăţişare înspăimîntătoare, gesturi de fiară sîngeroasă. Furia lui Dzogaba răbufnea din el. Era înfricoşător faptul că nu putea să-şi revină de loc. Cîteva invitate începură să ţipe şi să facă o larmă asurzitoare. În cele din urmă, patru sau cinci bărbaţi, dintre cei mai vînjoşi, se aruncară asupra domnului Oe, îl biruiră şi-l scoaseră din sală.

— Linişte, domnilor! strigă conducătorul tehnic. Totul e în regulă! I se va da îndată un calmant şi-şi va reveni... Dar ce efect extraordinar! Succesul a fost peste aşteptările noastre!... Este clar că înaintea rulării filmului spectatorul va trebui să ia un profilactic..., dar se înţelege că numai în cazul filmelor extrem de emoţionante... Această problemă va trebui cercetată. Dar să trecem la filmul următor. El se numeşte „Viaţa lui Napoleon". De altfel, nu ştiu... Domnule Ueda, poate renunţaţi?

— Nu. Sînt gata... Sînt gata. Nu sînt atît de tînăr ca domnul Oe... şi nici n-am acelaşi temperament... Prezint toată garanţia...

În atmosfera încă încordată, oaspeţii izbucniră în rîs. Domnul Ueda, crispîndu-şi tot corpul său scund, cu picioare scurte, dispăru în boxă.

Din nou se aprinse becul roşu... apoi cel verde.

— Într-adevăr, e un succes!

— Oricum ar fi, un lucru este clar: ne aflăm înaintea celei mai mari invenţii a secolului...

— Da, vechiul cinematograf şi televiziunea dispar în trecutul fără întoarcere...

— Dar viaţa lui Napoleon este prezentată în acest film de la naştere pînă la moarte?

— Nu știu, mă îndoiesc...

— S-a vorbit doar de prescurtarea experienței în timp...

— La drept vorbind, emoțiile morții sînt cu totul neplăcute... Mai curînd filmul se va desfășura pînă în momentul cînd Napoleon devine împărat și se găsește în apogeul puterii sale...

— Hm... Îmi închipui ce umflat în pene va ieși din boxă domnul Ueda.

Becul verde se stinse. Se aprinse cel roșu. Oaspeții așteptară cu răsuflarea tăiată. Ușa fu deschisă.

Dar domnul Ueda nu ieșea. Ce s-a întîmplat? Este prea emoționat? Nu i-a rezistat inima?

Operatorul tulburat, cuprins de frică, se uită în boxă și deodată strigă disperat:

— Nenorocire! A dispărut!

A dispărut?! Oaspeții năvăliră spre boxă. Într-adevăr, oricît de ciudat ar fi părut, operatorul avea dreptate. Domnul Ueda dispăruse.

Lîngă scaun zăceau pantalonii și haina lui, cămașa rămăsese în interiorul și în mînecile hainei. Nasturii erau încheiați, cravata legată. De necrezut! Domnul Ueda nu-și scosese hainele; pur și simplu dispăruse în interiorul său!

— Ce s-a întîmplat, în definitiv?

Toți își întoarseră privirile, în aceeași clipă, spre conducătorul tehnic. Acesta, pălind sub privirile pline de reproș ale zecilor de ochi, spuse, bîlbîindu-se:

— E un lucru de necrezut... Și totuși e un fapt... Un fapt straniu... Eu sînt un om de știință și nu pot să nu recunosc cînd un fapt este un fapt... Nu pot să vă induc în eroare invocînd fenomene supranaturale. Este clar că e vina noastră. Dispariția domnului Ueda poate fi explicată numai în felul următor... Filmul „Viața lui Napoleon" include în sine concentrarea unei experiențe de viață de aproximativ doisprezece ani. Dar, precum se vede, perfecțiunea totaloscopului nu se limitează numai la o experiență psihologică, ci include și una fiziologică. Și dacă lucrurile stau astfel, atunci totul e clar. În perioada celor doisprezece ani din viața lui Napoleon, domnul Ueda n-a folosit nici un gram din vreun aliment real, menținîndu-și existența exclusiv prin stimularea electrică. Celulele organismului său au fost înlocuite treptat, treptat cu impulsuri electromagnetice, iar în momentul terminării filmului corpul său a dispărut!... Toată vina o port eu... Sînt gata să suport rigorile legii... Toată răspunderea cade asupra mea...

Uimiți, oaspeții de-abia erau în stare să înțeleagă cele auzite, cînd deodată se auzi comunicatul doctorului personal al domnului Oe. În cîteva zeci de minute, petrecute în boxă, organismul domnului Oe suferise schimbări enorme. Mușchii i s-au dezvoltat într-un mod straniu. I-au apărut reflexe sălbatice și furioase...

Oaspeții fură cuprinși de o tăcere grea. Domnul Kuiama stătea pierdut, fără să mai știe ce se petrece în jurul său. Și nu în zadar. Într-o clipă marele succes se prefăcuse într-o catastrofă.

Deodată se auzi glasul unui fost membru al conducerii companiei „Tojo-eiga", dintre aceia care pînă la capăt se împotriviseră „Planului T"

— Ascultă, Kuiama, totul trebuie să aibă o limită ! Ai cheltuit pentru aceste mașini stupide o jumătate din capitalul societății. Înțelegi ce înseamnă asta, Kuiama ? Ai ruinat pur și simplu firma !

Tăcere penibilă... Pașii precauți ai oaspeților se îndreptară spre ieșire... Numai fotoreporterii, cu sînge rece, fotografiau neobosiți totul.

— Încă nu e pierdută speranța, spuse bîiguind domnul Kuiama.

— Încă nu e pierdută ?! exclamă cu mirare fostul membru al conducerii. Atunci, probabil, ai să binevoiești să ne demonstrezi acest lucru intrînd personal în boxă.

Domnul Kuiama, tăcînd, își lăsă capul în jos.

Aici povestirea se termină. Sub presiunea reproșurilor și a învinuirilor din partea depunătorilor de capital, societatea pe acțiuni „T“ a fost nevoită să dea faliment... Domnul Ueda dispăruse definitiv ; n-a fost posibil nici măcar să fie incinerat... El și-a părăsit postul fără zgomot și fără pompă.

*

— Ei, cum va plăcut prima parte a iepurelui meu — pentru iubitorii de povestiri de anticipație ? Și acum să începem partea a doua pentru partizanii așa-zisei literaturi de detecțiune. Domnule Kimura, fiți bun și dezvăluiți-ne cine sînteți ?...

— Cu plăcere, sînt detectiv particular, director-administrator și în același timp cumulez funcția de detectiv-șef al agenției particulare de supraveghere „Kimura“. Cum am fost amestecat în această poveste a „Planului T“ și ce rol am jucat acolo ?

Am în față o bandă de magnetofon. E înregistrată aici convorbirea mea cu domnul Kuiama cînd mi-a făcut o vizită. Ascultați :

„— Am cinstea să vorbesc cu domnul Kimura de la agenția «Kimura» ?

— Da, eu sînt șeful agenției.

— Iar eu sînt președintele societății «Tojo-eiga»...

— Știu. Sînteți domnul Kuiama, nu-i așa ?

— Da. Dar asta să rămînă între noi.

— Desigur. Cu ce vă pot fi de folos ?

— În prealabil, aș vrea... vedeți, înainte de a vă povesti problema mea, sînt silit să vă cer o promisiune... Aș dori să vă ocupați personal de ea. Numai cu această condiție...

— E clar. Dacă domnul președinte dorește ca eu personal să mă ocup de problema d-sale, înseamnă că ea este foarte serioasă. Dar despre ce e vorba ? Trebuie să urmăresc comportarea vreunei cunoscute stele de cinema ?

— Fleacuri.

— Să mă informez de planurile vreunei alte firme ?

— Nicidecum. Pe scurt, ascultați-mă... Dar mai întîi spuneți-mi, puteți lua asupra d-voastră... Vedeți... în caz că, după ce voi expune în esență problema, nu veți fi de acord, voi regreta... Banii pentru cheltuieli, bineînțeles, nu sînt limitați.

— Desigur, excelent, o să mă ocup cu multă plăcere de problema d-voastră.

— Bine, atunci sîntem de acord... Dar nu cumva există în camera d-voastră aparate ascunse ca microfon, magnetofon?

— Cum puteți crede? Firește că nu. (Precum vedeți, nu fusesem întru totul sincer.)

— Iată despre ce-i vorba: Aș vrea să luați sub supravegherea d-voastră societatea «T»...

— Supraveghere?

— Întocmai. Supraveghind, d-voastră nu vă veți vîrî nasul în ciorba vreunui rival...

— Se întîmplă să facem și acest lucru.

— Nu, nu, nu mă gîndesc la fleacuri de acestea. Societatea «T» se ocupă cu elaborarea unei invenții extrem de importante, numită «Planul T», și se înțelege că are mulți dușmani.

— Dar ce este «Planul T»?

(Explicația o las la o parte.)

— ...De aceea persoanele care elaborează această invenție vor ocupa situații importante în industria noastră a delectării. Din această pricină viața lor se află în pericol. Iată, de exemplu. Trei dintre colaboratorii noștri... care au jucat un rol important în elaborarea invenției... au murit: unul într-un accident de stradă, altul a înnebunit, iar al treilea a dispărut fără urme...

— Vreți să-i descopăr pe ucigași?

— De loc. După cum v-am mai spus, aș vrea să luați toată problema sub supravegherea d-voastră, cu multă grijă. Pentru mine nu este important atît ceea ce s-a petrecut, cît siguranța pentru viitor... Perfectarea lucrărilor. Serviciile dv. îmi sînt necesare pentru ca asemenea accidente să nu se mai întîmple, iar în viitor lucrările laboratorului să se desfășoare în condiții normale.

— V-am înțeles. Am să depun toate eforturile ca să fiu la înălțimea încrederii d-voastră și să vă fiu de folos..."

— Iată, așadar, cum am nimerit eu în această poveste. Ați înțeles cum stau lucrurile? Mi se pare că nu. Atunci am să vă reproduc o convorbire telefonică.

„Telefon 328—3388.

— Alo, «Tojo-eiga»? Cu domnul Kuiama.

— Cine întreabă?

— Kimura, de la agenția «Kimura».

— Așteptați, vă rog...

Trec aproximativ trei minute.

— Domnul Kuiama?

— A, dv. sînteți. Mie nu-mi rămîne decît să vă mulțumesc... Ați muncit mult, însă... din păcate, după cum vă este cunoscut, toate strădaniile noastre au fost zadarnice...

— Așa credeți?

— Ce vreți să spuneți?

— Potrivit instrucțiunilor dv. am exercitat o supraveghere riguroasă...

— A, cheltuielile... Trebuie să vi le achit conform înțelegerii?

— Fără îndoială. De aceea cred că este de datoria mea să vă raportez rezultatele muncii mele.

— Nu, nu, nu merită. Nu mai e nevoie de aşa ceva...

— Cum aşa ? Doar eu am descoperit omul care v-a zădărnicit «Planul T».

— Ce anume aveţi în vedere ?

— Am descoperit criminalul. Şi nu ştiu dacă trebuie să păstrez tăcerea.

— Cine-i el ?

— Dv., domnule Preşedinte... Criminalul sînteţi d-voastră.

— Nu înţeleg. Ce vreţi să spuneţi ? Nu înţeleg nimic...

— Mi-am dat seama în timpul vizionării de probă. Acea vizionare a fost în întregime o înşelătorie... iar dispariţia domnului Ueda, de asemenea o minciună. Probabil că el se ascunde acum vreundeva. La nevoie l-aş putea dibui...

— Ce tot vorbiţi ? Mai aproape de subiect !

— Cu plăcere. Am priceput că totul este un truc cînd a apărut pe scenă Oe Kunejosi. Părăsind boxa, acest Oe s-a comportat ca şi cînd într-adevăr s-ar fi prefăcut în monstrul Dzogaba. Interpretarea a fost strălucită, dar dv. aţi exagerat puţin. Şi astfel v-aţi dat de gol.

— Ce înseamnă interpretarea ? Ce dovezi aveţi ?

— Ascultaţi-mă. Oare astfel trebuia să se comporte domnul Oe dacă într-adevăr era Dzogaba ? Desigur că nu. În boxă, cît timp a vizionat filmul, oamenii i s-au părut că sînt nişte insecte mărunte, ca furnicile, nu e aşa ? Ieşind din boxă însă, ar fi trebuit, prin urmare, să se sperie, văzîndu-ne nişte monştri extraordinar de uriaşi... Aceasta a fost greşeala dv. serioasă.

— Ei bine, dar pentru ce, după părerea d-voastră, am trebuit să vă angajez ?

— După toate probabilităţile, atît Oe cît şi ceilalţi colaboratori ai laboratorului au fost complicii dv. Şi de teamă ca înţelegerea să nu fie descoperită, m-aţi angajat pe mine. Eu trebuia să nu las pe nimeni, dintre străini, să descopere întreaga afacere. Iar colaboratorii dv. care au pierit într-un accident de stradă şi au dispărut fără urme se vede că erau dintre aceia care credeau sincer în «Planul T». Îndepărtarea lor este numai opera dv., domnule Kuiama...

— Fleacuri, prostii ! Şi dacă ar fi fost chiar aşa... Care e profitul meu din toate acestea ?

— Foarte mare. Datorită zgomotului făcut în jurul «Planului T» v-aţi însuşit mari capitaluri din partea depunătorilor. Se ştie doar că societatea «Tojo-eiga» se găsea pe marginea falimentului.

— Da. Şi ce doriţi ? Ce aveţi de gînd să întreprindeţi ?

— Nimic deosebit... Pur şi simplu am socotit că ar trebui să-mi majoraţi, de cîteva ori, onorariul... drept răsplată pentru eforturile depuse în supraveghere".

Şi iată, în felul acesta, alergînd după doi iepuri, i-am prins pe amîndoi.

În româneşte de IACOB BABIN

Elisabeth Mann-Borgheze

În familia marelui prozator german Thomas Mann, preocuparea pentru scris a fost constantă. Dacă fratele său Heinrich Mann este bine cunoscut, alt frate, Viktor Mann, decedat de timpuriu, a devenit celebru prin romanul autobiografic Am fost cinci. La fel, Klaus, fiul cel mai vîrstnic al lui Thomas Mann, se bucura în mod deosebit de aprecierile tatălui său, care îl considera „printre cei mai talentați scriitori din generația lui". Erika, fiica lui Thomas Mann, a scris și ea amintiri despre tatăl și fratele ei, iar o altă fiică, Elisabeth Mann-Borgheze, și-a făcut mai recent un bun renume în literatură.

După studii serioase de muzică și de matematică, Elisabeth Mann-Borgheze își publică primul volum — „Anunț pentru amatori" — abia în 1952.

Lucrarea cuprinde mai multe povestiri scrise într-un stil sobru și cam abstract, în care — cu o tehnică modernă — știe cu abilitate să împletească realul cu fantasticul, scoțînd în evidență unele coincidențe ciudate. Tonalitatea satirică socială este adeseori prezentă în povestirile sale — ca, bunăoară, în „Anunț pentru amatori", caldă pledoarie în slujba omului care trăiește în condițiile capitalismului, unde automatizarea constituie adesea prilejul unor autentice drame.

Ca și în povestirea „Întoarcere la Delfi", autoarea se vădește un spirit umanist preocupat de implicațiile civilizației industriale în viața omului din lumea occidentală.

Fără a atinge valoarea realismului critic al romanelor și al nuvelelor fraților Thomas și Heinrich Mann, literatura Elisabethei Mann-Borgheze merită să fie cunoscută și de cititorii români.

Anunț pentru amatori

Autorul scrisorii care urmează a fost cumpărat de INLAND JOY DEVELOPMENT CORPORATION (I.J.C.D.) la 24 aprilie 1980. Reproducem textul ei în întregime, pentru că aruncă o oarecare lumină asupra curioaselor relații mimetice, asupra înșelătorului transfer de calități dintre om și mașină care au început să se observe

către mijlocul secolului XX. Climatul spiritual fiind condiționat de metodele sociale și economice ale epocii, era firesc ca orice contract, decurgînd dintr-o ofertă, să inaugureze o lungă serie de vînzări similare care, la rîndul lor, au trebuit să dea naștere unei clase de o bogăție uluitoare.

ANUNȚ PENTRU AMATORI. Aș dori să găsesc o situație stabilă. În zilele noastre e dificil, știu, să faci față concurenței mașinilor, însă propun un utilaj aproape de neînvins și, asigurîndu-vă serviciile mele, veți realiza o economie substanțială.

La jocurile „Cine știe cîștigă" ale televiziunii am obținut premii la ciclurile: fotbal, statistică vitală și istoria miniaturii în Italia. Chiar cînd lucrez șaisprezece ore pe zi într-un anumit domeniu, sînt capabil „să asimilez" în altă ramură noi cunoștințe doar într-o săptămînă, datele fiindu-mi furnizate de un radio așezat sub perna mea, în timpul celor patru ore ale nopții de care am nevoie ca să mă reconfortez. Sînt capabil să joc șase partide de bridge în același timp, fără să privesc la nici una, să bat la șah mașina electronică cea mai perfecționată și să țin piept optzeci de zile robotului care joacă la ruletă.

Sînt în stare să lucrez imediat la calculul efectelor durabile provocate de noile metode de vînzare asupra cumpărăturilor făcute de femeile în vîrstă în aglomerațiile rurale de importanță mică și medie, situate în regiunea zisă „Centura porumbului". Mă puteți instala acolo, cu titlu gratuit, pentru o perioadă de încercare de nouăzeci de zile.

Ar fi anevoios pentru o mașină, oricare ar fi, să facă mai multe munci decît mine. Unui robot i se întîmplă cînd și cînd să se strice, îl cuprind pe neașteptate neliniști care cer reparații costisitoare. În timp ce condiția mea fizică este stabilizată. Am fost inoculat împotriva gripei și guturaiului și mi s-a făcut vaccinul antibacteric polivalent. Este foarte greu să mi se poată disloca stabilitatea mecanică. Am fost supus la „spălarea creierului", la probele „efectele ecranului protector împotriva durerii", precum și la desexor și, după cum puteți să constatați, am, într-adevăr, un caracter foarte bun: ceea ce nu s-ar putea să se spună despre mașini, în toate împrejurările.

Deși presa a căutat să ascundă adevărul, nu divulg nici un secret amintindu-vă că de curînd mașinile au dat de fureă — ca să mă exprim astfel — din punct de vedere psihotehnic. Titluri discrete, ca, de pildă, „Noul creier gigantic al Belgiei refuză să gîndească" sau „Previziunile supercalculatorului din Harvard despre consumarea pilulelor fericirii în Statele Unite sînt indescifrabile", revin mereu pe ultimele pagini ale ziarelor noastre, cu toată grija, de care aminteam mai sus, de a se ascunde asemenea vești. Adevărul este că mașinile sînt geloase pe om și încep să devină bănuitoare în ce privește concurența umană. Mașinile pot ele oare să fie pradă unei asemenea emoții ca gelozia? Această problemă face obiectul unei controverse. Fără nici o îndoială, izolat, creierul gigant perfect echilibrat nu poate avea nici o emoție, tulburările psihice

fiind generate de contextul social (cum este de altfel cazul şi cu omul). Adevărul este că operatorii le furnizează însă pe ascuns fapte care nu sînt de competenţa unei maşini. De aici provine răul. Ei le relatează tot ceea ce a făcut şi este capabil să facă omul şi pe urmă solicită răspunsuri la probleme stînjenitoare. Atunci maşina „refuză să gîndească" sau emite valuri indescifrabile de semne peste care — de-abia vizibile — sînt scrijelite urmele unor mesaje obscene. Sau maşina repetă mereu: „Făceţi-le dumneavoastră, făceţi-le dumneavoastră" şi-i sare carcasa care valorează un milion de dolari; sau îl izbeşte pe operator prin mici şocuri electrice foarte neplăcute. În Germania, asemenea atitudini din partea a numeroase maşini au luat recent proporţiile a ceea ce s-ar putea numi o grevă. După cum fiecare ştie, demontarea maşinilor de calculat învechite a provocat adevărate dueluri între om şi maşină şi a costat viaţa a nenumăraţi operatori; astfel că această muncă este acum efectuată numai prin şarje atomice — fără îndoială, sfîrşit eroic pentru o maşină de calculat, însă cu preţul distrugerii complete a tuturor părţilor sale preţioase, care mai puteau fi folosite.

Nu pun în discuţie superioritatea maşinii în unele domenii în care creierul uman nu va putea niciodată egala productivitatea ei. Există însă numeroase munci susceptibile de a fi făcute foarte bine şi de om şi, în asemenea cazuri, pretind că ar fi raţional să fie utilizaţi oameni, ceea ce ar permite să se economisească ore preţioase de lucru mecanic şi — în acelaşi timp — ar suprima cheltuielile şi necazurile pe care le implică gestiunea unei uzine.

Avantajele financiare realizate prin folosirea oamenilor ar fi substanţiale. Căci întreţinerea unei maşini de calculat este fără îndoială mai costisitoare decît satisfacerea nevoilor obişnuite ale unui om, şi capitalul investit pentru cumpărarea unei maşini este enorm. Cred ca şi dumneavoastră că în principiu investiţiile în asemenea mijloace de producţie sînt sănătoase şi că plăcerea de a poseda aceste mijloace este foarte mare.

Însă nu există nici un motiv pe lume ca să nu vă propun serviciile mele — adică pe mine însumi — în aceleaşi condiţii, ca şi cum ar fi vorba pentru dumneavoastră de a cumpăra o maşină de calculat — numai că preţul este mult mai ieftin (maşinile vor pîrîi de invidie).

Mă ofer pentru modestul preţ de 99 500 de dolari, plus impozitele („Creierul uriaş", ştiţi prea bine, costă milioane de dolari). Cu banii aceştia aş avea cu ce să-mi cumpăr o casă la Garden City, cu trei săli de baie şi o bucătărie încorporată, o piscină pavată cu mozaic de Ravena şi o peluză împodobită cu statuete greceşti; şi aş face o croazieră în insulele Hawai (toate astea sînt mult mai puţin scumpe decît maşina de calculat). Şi mi-aş cumpăra o proteză nouă, şi nişte lentile oculare speciale, şi un garaj de două locuri, şi o mie de kilograme de cărţi broşate cu legături florentine. Cu banii aceştia mi-aş putea instala la mine sistemul de răcire prin circulaţia aerului şi mi-aş trimite copiii la colegiile cele mai distinse. (Contractul ar putea prevedea un drept de opţiune asupra unuia sau mai multora dintre copiii mei.) Mi-aş cumpăra şi o barcă cu pînze, un cîine de rasă bună (preţul unei bune maşini este îngrozitor!). La semnarea actului de vînzare mi-aţi vărsa doar pentru

întreținerea mea, o sumă foarte modestă, patru sau cinci sute de dolari pe lună. Pentru acest preț ați dispune de toate orele mele de lucru — sînt gata de pe acum să studiez și noi metode menite să stimuleze cheltuielile făcute în profitul industriilor de odihnă pentru bătrînii pensionari din periferiile marilor orașe — și ați putea să-mi dați unele sugestii în privința ideilor mele fixe. De asemenea, v-aș remite sumele pe care le-aș cîștiga la jocurile televizate sau la alte competiții de același fel. (Cred că nu v-ați gîndit că o mașină ar putea participa la jocurile televizate?)

După trecerea unei perioade de cinci ani, ați putea, dacă doriți, să cedați contractul unui alt cumpărător, care, achiziționîndu-mi munca, v-ar restitui investițiile pe care le-ați făcut cu mine și fără îndoială cu un beneficiu apreciabil pentru dv. În adevăr, pe cînd o mașină se uzează, îmbătrînește — cine ar accepta să se încurce cu un „creier gigant" de ocazie? — , prețul meu urcă pe toată perioada formării mele profesionale.

După cum vă puteți da seama, afacerea este la fel de profitabilă atît pentru cumpărător, cît și pentru cel care este cumpărat.

În ce mă privește, acest contract o să-mi dea posibilitatea să-mi cumpăr o mașină de alimente, o supermașină de spălat și un automat „știe cum"; o să-mi permită să-mi procur o mulțime de mașini menite să-mi economisească prețioase ore de muncă și să-mi cîștig libertatea.

(Detroit)

Întoarcere la Delfi

Howard stătea călare pe pervazul ferestrei, ferm hotărît să nu se clintească de acolo. Era 4 iulie * și n-avea chef să iasă nici mort. Stătea călare pe marginea ferestrei, la ora amiezii, cu un picior gol și păros în jardiniera unde creșteau tufe de busuioc, rozmarin și mentă, și cu celălalt într-un hîrdău cu apă rece, puțin înclinat spre clasorul său. Afară era zăpușeală ca și înăuntru. Miinile îi erau jilave și-și usca degetele mătăhăloase trecîndu-le prin barbă; și ochelarii îi erau atît de aburiți, încît trebui să-i coboare pe nasul lui de bebeluș ca să poată privi, pe deasupra lor, dincolo de răsadurile cu flori și de gardul grădinii, spre strada unde șiruri întregi de mașini pline de oameni mînioși o blocau pînă departe cît putea vedea de la est spre vest. Probabil se întîmplase un accident pe undeva și mașinile nu mai puteau circula de o jumătate de oră. Pasagerii se cățăraseră pe acoperișurile automobilelor ca să respire

* Sărbătoare națională a Statelor Unite ale Americii (n. tr.)

o gură de aer mai puțin viciat și să vadă cel puțin ce se petrecea ; alții coborîseră și discutau între ei, înjurînd zdravăn. Uneori se auzea un inutil concert de clacsoane. Pe urmă, cu toții au obosit. Și nu mai înaintau nici măcar un metru. Nici zece cai n-ar fi reușit să-l ducă pe Howard pînă acolo. Pentru un milion de dolari nu s-ar fi clintit de unde stătea.

Ziarele prevăzuseră că din cauza circulației nebunești pînă la sfîrșitul zilei — în timpul acestei sărbători naționale — vor fi 384 de morți. Howard era foarte sigur că nu va fi unul dintre ei. După statistici trebuiau să fie mai puțin cu cinci decît anul trecut și mai mult cu douăzeci și șapte decît în timpul sărbătorilor naționale. Anul trecut prevederile se realizaseră foarte exact, cu o precizie uluitoare. În anii ceilalți, la fel. Howard vedea curba ascendentă cu unele ușoare inflexiuni datorite războiului. Destinul ! Putea fi ghicit după zborul păsărilor sau calculat după grafice și tabele. Știință a unei confrerii de mari preoți învăluiți în ceață !... Și trepiedul Pythiei se înălța adeseori în atmosfera înăbușitoare a unui Delfi de statistician.

Howard era profund impresionat de aceste probleme. Prin animalele întreprinderii „Adăpostul", el ghicea cîte ceva după felul cum se foiau în cuști ; și cînd trebuia să le suprime, le diseca pentru a cunoaște profețiile pe care le dezvăluiau măruntaiele lor. Nota cîte animale, cîini, pisici, păsări erau trimise la întreprinderea „Adăpostul" în fiecare lună a anului, precum și numărul celor de parte bărbătească și femeiască din fiecare specie ; și desprindea legea care se degaja din aceste observații : toți puii fătați pe care nu-i voia nimeni, toți cei care adunau cîini vagabonzi, fără să știe, confirmau legea. Statistica ! Ei erau acolo într-o ordine perfectă, așezați în clasorul de lîngă hîrdăul cu apă rece.

Dintre toate sărbătorile de 4 iulie, cu prilejul cărora Howard făcuse observații statistice, aceasta era — fără îndoială — cea mai călduroasă. Și făcuse experiențe statistice cu ocazia unui mare număr de asemenea sărbători. Căci problema timpului constituia pentru el un subiect din cele mai captivante. Acasă avea un barometru, un termometru și nenumărate grafice care erau singurele podoabe de pe pereți. Îl mai interesa și mișcarea populației : băieții și fetele născute în fiecare anotimp. De ce sînt relativ mai multe femei în marile orașe decît în mediul rural ? Și accidentele ! Mai ales cele din timpul vacanțelor. Subiect inepuizabil și într-adevăr pasionant. Dar existau probleme mai subtile, ca procentajul „buzelor de iepure" la o mie de indivizi ; sau proporția stîngacilor la băieții care intră la Casa de reeducare „Sfîntul Carol", ca și studiul originii lor. Localnici, străini și necunoscuți.

Iubea acest cuvînt : necunoscut. Aceasta îl făcu să se gîndească la cărțile poștale. Haide, mai bine astăzi să scape de treaba asta decît în altă zi ! Howard își luă bastonul, își trecu piciorul sănătos peste pervazul ferestrei, scoase din hîrdău pe cel schilod, sări pe podea și se îndreptă șchiopătînd spre birou; luă un pachet cu o sută de cărți poștale dintr-un sertar de sus, din dreapta. Două sute erau de altfel gata. Dacă pregătea acum încă o sută, mai rămîneau doar o sută pentru altă sărbătoare. Atunci putea să le pună pe toate la

poştă. Astfel ar fi lăsat destinului suficient timp să se împlinească, înainte de a fi pe neaşteptate contrazis. Pe de altă parte, le dădea răgaz şi marilor preoţi ai statisticii să înregistreze catastrofa. Căci printre numeroasele fenomene statistice adesea ciudate pe care Howard le studiase, unul în special îi reţinuse atenţia şi-i provoca furia. În fiecare an, spuneau marii preoţi statisticieni, concetăţenii lui Howard din oraşul X expediau 802 cărţi poştale fără a le timbra. Cărţile poştale ilustrate reprezentau cele mai frumoase locuri din oraş, fiind adresate fie unor prieteni îndepărtaţi, fie conţinînd comunicări neinteresante schimbate între locuitori. 802, 803, 801! Numărul era constant, prevăzîndu-se doar un foarte mic decalaj de eroare: una în plus sau în minus. Acesta era „oracolul". Şi previziunea se împlinea în fiecare an.

Howard îşi ieşise din sărite. Deşi rămăsese acasă în această zi de sărbătoare, înrăit şi refuzînd să coopereze cu destinul, ştia că nu putea să facă nimic. Măruntа sa existenţă şubredă ţinea piept la milioane de fiinţe. Ştia că mîine ziarele vor răspîndi ştirea fatală: 384 de victime în accidente de circulaţie. Nu putea să facă de asemenea nimic pentru copiii născuţi cu „buză de iepure", în acest an sau în altul, şi nici pentru tinerii stîngaci internaţi la Casa de reeducare „Sfîntul Carol". Nimic. Însă în cazul cărţilor poştale netimbrate, situaţia era diferită! Aici putea să acţioneze, să aducă o sfidare marilor preoţi ai statisticii. Să impună raţiunea şi spiritul său de iniţiativă unui destin orb, în care nu mai voia totuşi să mai creadă. Singuratic, şchiop şi melancolic, era totuşi mai tare decît „Zeiţa" care decretase o gugumănie atît de mare, pretinzînd că în fiecare an în oraşul X numărul cărţilor poştale netimbrate este acelaşi. Pentru Howard sosise momentul unei probe concludente. Nu era vorba numai de liberul său arbitru, ci se punea în joc însuşi *Liberul Arbitru*.

După experienţa sa în domeniul statisticii, o mărire neaşteptată de circa cincizeci la sută nu putea să ducă decît la rezultatul ce-şi propusese.

Sărmanul Howard! Pentru unul ca el care trăia singur şi n-avea nici prieteni, nici familie nu era treabă uşoară să scrii patru sute de cărţi poştale! Mai ales că trebuia să pară adevărate, cu adrese autentice şi cu un conţinut veridic, altfel riscau să fie aruncate şi atunci totul era pierdut. Pentru această ultimă sută de cărţi poştale nu voia să folosească anuarul telefonic înainte de proxima sărbătoare, decît atunci cînd toate celelalte resurse ar fi fost epuizate. Astăzi, hotărî să scrie cincizeci de cărţi poştale pe care să şi le adreseze chiar lui. Nu primea niciodată nici măcar o scrisorică şi acum avea o ocazie măreaţă. Le semnă cu diverse nume pe care le notase în registrul său: doamne în vîrstă, copii, părinţi nervoşi care cînd şi cînd aduseseră la întreprinderea „Adăpostul" animale dragi, cîndva devenite stînjenitoare. Acum, el presupunea că aceste persoane i se adresau lui, scriindu-i mai mult sau mai puţin citeţ, cu creionul sau mai ales cu cerneală albastră, roşie sau verde (Howard avea un stilou tricolor); ele îi mulţumeau pentru bunătatea lui şi-i cereau veşti despre animalele lor.

Pe urmă, Howard luă un alt pachet de cărţi poştale şi, cu un stilou nou, le mulţumi tuturora pentru că şi-au amintit de el. Îşi

trecu limba peste buzele cărnoase. Se simțea năpădit de o neasemuită plăcere, asemenea unui zeu. Asta îi ajungea pentru astăzi.

Săptămîni trecură într-o uniformitate cenușie. Timpul se răci și Howard trebui — ca în fiecare an — să schimbe cămășile cu pulovere care miroseau a naftalină. Sosi și sărbătoarea așteptată. Atunci scrise ultimul pachet de cărți poștale, alegînd la întîmplare, de la fiecare literă a anuarului, patru adrese cărora le trimise știri plictisitoare, neînțelese sau obscene, după ceea ce-i inspira fiecare nume. Apoi făcu două pachete din cele patru sute de cărți poștale și-și începu turneul prin oraș, aruncînd în trecere cîteva cărți poștale netimbrate în toate cutiile de scrisori pe care le întîlni în drum. După ce termină, se simți istovit, nu atît din cauza oboselii fizice, cît din pricină că treaba pe care o făcuse fusese atît de importantă. Ajunse acasă tremurînd și petrecu săptămînile următoare într-o exaltare extraordinară.

În sfîrșit sosi și ziua cea mare ! Cînd Howard se duse să-și ia cafeaua, cumpără un ziar de dimineață ; găsi anunțul pe pagina a șaptea : „802 cărți poștale netimbrate au fost expediate în cursul ultimelor douăsprezece luni“. Își șterse ochelarii și citi din nou. Bău cafeaua, apoi un coniac și citi și reciti anunțul. Se întoarse acasă șchiopătînd mai tare, zăpăcit de-a binelea și reciti iar anunțul. Însă cifra era tipărită acolo negru pe alb. Howard se înfundă în fotoliul de lîngă telefon.Tremurîndu-i mîinile, căută numărul Biroului de statistică ce trimisese această informație... Căci, în sfîrșit, cu siguranță, nu putea exista îndoială : o greșeală fusese făcută undeva. Sau cineva trișase. Sau poate în fiecare an se dădea aceeași cifră fără să fie verificată. Doar el cunoștea proba cea mai concludentă. Așa că ar fi dorit să vorbească chiar cu șeful serviciului care se ocupa de această problemă.

Vocea îi tremura și urechile îi vîjîiau atît de tare, încît nici n-o auzi pe telefonistă cînd îl zeflemisi pentru că se bîlbîla.

Poftim ? Firește nu exista nici o piedică spre a-l putea vedea. Profesorul de statistică — șeful serviciului — l-ar putea primi la Institutul de tehnologie. Secția 4 F, între orele 11 și 12.

Era o minunată zi de toamnă. Cum rar sînt în orașele noastre, doar o dată sau de două ori pe an. De-a lungul rîului plutea o ceață rară, care dădea mai mult relief caselor, pomilor și colinelor : culorile ca și aerul aveau o vivacitate extraordinară. O splendoare care încînta de bucurie pe cei fericiți și-i întrista pe ceilalți, învăluindu-le sufletul cu un simțămînt posomorît, melancolic. Și lui Howard i se părea că este regele Oedip înainte de sosirea ultimului mesager. Scara care îl ducea la uriașa clădire în stilul unui templu grec, unde era instalat Institutul de tehnologie, părea fără sfîrșit. Urcă din greu. Mai întîi piciorul sănătos, apoi bastonul, pe urmă cel bolnav. Piciorul sănătos, bastonul, piciorul bolnav ; picior, baston, picior, picior, baston, picior. Un vals macabru, nestăpînit. Cînd ajunse sus, la capătul treptelor, Howard se opri și se descoperi, ca și cum ar fi pătruns într-un sanctuar, în realitate pentru a-și șterge fruntea de sudoare. Înăuntru însă, diverse placarde îi arătau că trebuie să coboare în „centrul pămîntului“ : Secțiunea 4 F se afla la al patrulea nivel, la subsol. Cînd ajunse, culoarele întunecoase și interminabile — din cauză că erau toate la fel — miroseau parcă a praf și a nenorocire.

Văzîndu-l, profesorul se sculă curtenitor în picioare. Era cu două capete mai înalt decît Howard. Însă şi el purta barbă şi ochelari, pe care îi trase în jos pe micul său nas pentru a-şi fixa privirea-i de presbit asupra vizitatorului. Howard observă că avea o „buză de iepure" şi că ţinea stiloul în mîna stîngă. De-a lungul pereţilor erau rînduite nesfîrşite şiruri de clasoare aproape la fel cu acelea ale lui Howard, dar mult mai mari. În birou i se păru că se aşterne întunericul ca într-o peşteră colbuită.

Domnul Howard îşi spuse aleanul, cît putu mai calm. Arătă cupura din ziar: „Eu însumi am pus în cutiile de scrisori patru sute de cărţi poştale netimbrate. Chiar eu! Însă şi de data aceasta cifra a fost aceeaşi: tot 802!"

Profesorul chicoti, ca şi cînd ar fi scos un muget scurt.

— E absolut autentică!

Nici o frază n-ar fi putut să fie mai supărătoare în acest decor infernal. Atunci profesorul rîse în hohote. Rîsul răsună ca un răget. În acelaşi timp bătu cu pumnul în masă:

— Va să zică nu ştiaţi, oh, va să zică nu ştiaţi? (Vorbea pe nas, răguşit, din pricina „buzei de iepure" şi ochii îi rîdeau ca aceia ai oamenilor cu „buză de iepure" care fireşte nu pot rîde ca şi ceilalţi). **Va să zică nu ştiaţi că în fiecare an există un zurliu care caută să falsifice statisticile?**

Dacă regele Laius n-ar fi încercat să scape de destinul său, fireşte destinul nu s-ar fi împlinit.

Cînd Howard mi-a istorisit această întîmplare, el părăsise oraşul şi se îndrepta spre una dintre ţările Orientului. Am aflat mai tîrziu că s-a făcut călugăr budist.

În româneşte de ALEXANDRU BACIU

În atenţia colaboratorilor

Materialele adresate redacţiei noastre trebuie să fie dactilografiate la două rînduri, pe o singură parte a filei, în cîte două exemplare. Fiecare lucrare trebuie să fie însoţită de un scurt rezumat.

Autorii ale căror materiale sînt acceptate vor fi înştiinţaţi în scris la adresa indicată, lucrările urmînd să apară potrivit necesităţilor redacţionale. Manuscrisele nepublicate nu sînt înapoiate.

U.R.S.S.

Discuţie cu un agent de circulaţie

(Divertisment pseudofantastic)

de A. DNEPROV

— *Un moment!*
— *Da.*
— *Aţi trecut pe roşu.*
— *Pardon, sînt daltonist. Mie mi-e indiferent ce lumină e.*
— *Totuşi vedeţi lumina?*
— *Desigur.*
— *În cazul acesta nu se putea să nu fi observat că ardea lumina de sus, adică lumina roşie.*
— *E logic. Dar...*
— *Dar ce?*
— *Vedeţi, cum să vă explic?... Eu confund adesea lumina de sus cu cea de jos.*
— *Am impresia că nu sînteţi serios.*
Agentul de circulaţie scoase chitanţierul de amenzi.
— *Aţi privit vreodată în geamul mat al unui aparat de fotografiat?*
Agentul zîmbi superior:
— *Dumneavoastră ce ziceţi?*
— *Acolo imaginea apare răsturnată.*
— *Asta o ştie şi un şcolar.*
— *Ochiul omenesc e o lentilă.*
Agentul deveni atent:
— *Ei şi ce-i cu asta?*
— *În ochi, imaginea apare tot răsturnată...*
— *Da, dar...*
— *Este ochiul o lentilă?*
— *Este...*
Agentul suci creionul în mînă, şovăind:
— *Atunci de ce...*
— *Tocmai asta e... La majoritatea oamenilor, adică aproape la toţi, imaginea răsturnată în ochi se mai răstoarnă o dată în creier.*
— *Interesant! Da, într-adevăr, imaginea trebuie să fie răsturnată...*

— *Ei bine, aşa e la mine. Răsturnată.*
Agentul încremeni cu gura căscată :
— *Inseamnă că dumneavoastră vedeţi totul...*
— *Exact. Vă rog, aveţi grijă să nu-mi atingeţi faţa cu bocancii.*
Agentul făcu un pas în lături :
— *Deci dumneavoastră mă vedeţi...*
— *Da, cu picioarele în sus.*
— *Doamne sfinte, ce necaz !*
— *Cîtuşi de puţin. M-am obişnuit.*
Agentul rămase pe gînduri, apoi zîmbi maliţios :
— *Toate astea le-aţi scornit ca să nu plătiţi amenda !*
— *Totuşi ochiul e o lentilă, nu ?*
Agentul rămase iar pe gînduri :
— *Uite ce, haide... să se descurce şefii !*
Porniră. Deodată agentul se opri :
— *Cu vederea asta nu vă e greu să umblaţi ?*
— *Oarecum. Mi s-a făcut lehamite să tot văd picioarele ridicate în sus. Şi strada deasupra. Din pricina asta mă doare gîtul.*
Şeful ascultă raportul prezentat în şoaptă de agent.
— *Aiurea ! Nu se poate ! Ia spuneţi-mi unde mi-e capul ?*
— *Uite colo, jos.*
— *Aş ! Chiar dumneavoastră arătaţi cu degetul în sus !*
— *Pentru dumneavoastră e sus, pentru mine e jos.*
— *Hm ! Deci dumneavoastră aveţi impresia că mergeţi cu picioarele în sus ?*
— *Nu. Dumneavoastră aveţi impresia că mergeţi cu capul în sus. La mine totul e normal, ca într-un manual de fizică.*
— *Dacă ar fi să vă dăm crezare, ar însemna că sînteţi o excepţie de la regulă.*
— *De loc. Dumneavoastră sînteţi o excepţie de la regulă. O, doamne, iarăşi am sub nas bocancii dumneavoastră. Vă rog...*
— *Bine, am să mă dau la o parte... Să ştiţi că îmi lustruiesc bocancii în fiecare zi. Încă o întrebare. Cum beţi şi cum mîncaţi dumneavoastră ?*
— *Cum ? Ca toată lumea. Beau din pahar şi mănînc cu furculiţa.*
Şeful jubila.
— *Dacă ar fi aşa cum ziceţi, orice lichid vi s-ar vărsa pe lîngă gură !*
— *Vai ! În cazul acesta, iertaţi-mă, dar dumneavoastră nu cunoaşteţi legile gravitaţiei.*
— *Adică ?*
— *Un lichid nu se varsă niciodată sub efectul propriei sale greutăţi.*
— *Şi unde, după părerea dumneavoastră, e atras lichidul ?*
— *Acolo, sus.*
— *Iarăşi arătaţi în jos !*
— *V-am mai spus...*
— *A, da...*
Şeful era un om instruit şi inteligent. Scoase din buzunar un ziar.
— *Ia citiţi ce scrie aici.*
— *„Urtson lutnednopseroc ép tagur ma-l"...*

— Dumneavoastră citiți din colțul drept de jos, de la dreapta spre stînga în sus ?

— Dar cum altfel ?

— Și înțelegeți totul ?

— Desigur. Creierul meu răstoarnă îndată textul așa cum trebuie.

— Textul îl răstoarnă, dar imaginea vizuală nu ? Ciudat !

— De loc. Poate că asta e un fel de compensație pentru fizicul meu normal.

— Considerați că așa e normal, să vedeți totul cu picioarele-n sus ?

— Repet, așa e normal. Cît despre felul cum văd alții...

— Înseamnă, deci, că noi sîntem anormali. Bine, dar noi formăm majoritatea !

— Nu e un argument...

Agentul de circulație puse o întrebare care-l tortura :

— Spuneți-mi, n-ați încercat să vă adaptați...

— Ce vreți să spuneți ?

— Mă rog, ca josul să devină sus și așa mai departe ?

— O, desigur, desigur. În tinerețe.

— Și ce-ați făcut pentru asta ?

— Acrobație. Am încercat să merg în mîini. Stăteam ore întregi în cap, ca un yoga.

— Și ?

— De cîteva ori am fost călcat pe mîini. Pardon, bocancii dumneavoastră...

Șeful și agentul amuțiră.

Apoi agentul spuse :

— Am să vă conduc puțin. Fiți atent, aici la noi, sus, adică jos pentru dumneavoastră, e o lustră. Să n-o atingeți cu picioarele. Da, cazul e foarte curios. Hm. Ce vedeți cînd mergeți cu mine ? A, mi-ați spus deja. Bocancii. Știți, eu scriu o lucrare. Dumneavoastră ați putea să-mi dați o mînă de ajutor. E un caz rar în practica judiciară. Îmi permiteți să vă fac o vizită ? Așa, ca să mai stăm de vorbă...

— Mă rog. Să vă dau adresa...

— Cum vă pot găsi mai ușor ?

— Stau într-un bloc cu șapte etaje, la ultimul etaj. Cel mai bine e să intrați de pe acoperiș, prin geamul al doilea de la colțul din dreapta...

Agentul de circulație dispăru în întuneric...

În românește de IGOR BLOCK

ANECDOTE

Nu reușesc de loc să-mi pot găsi un ajutor — se plîngea odată Edison lui Einstein. În fiecare zi se perindă în laboratorul meu fel de fel de tineri, dar nu pot alege pe nici unul.

— Dar în ce fel îi verificați dacă vă pot fi utili, se interesă Einstein.

Drept răspuns, Edison îi întinse o foaie de hîrtie pe care erau notate mai multe întrebări și-l lămuri :

— Cine răspunde la aceste întrebări va deveni ajutorul meu.

„Cîte mile sînt de la New York la Chicago ?“ citi Einstein și răspunse :

—Trebuie să căutăm într-un mers al trenurilor.

„Din ce se face oțelul inoxidabil ?“ citi mai departe și spuse :

— Se poate afla într-un dicționar în care sînt explicați termenii de metalurgie.

Parcurgînd cu ochii și celelalte întrebări, Einstein spuse :

— Fără să vă mai aștept refuzul, îmi retrag singur candidatura.

★

Andersen, renumitul povestitor danez, s-a bătut în duel o singură dată în viață. Scriitorul a venit la locul duelului cu o umbrelă pe care a ținut-o în mînă chiar și în timpul luptei, deoarece ploua torențial. Martorii s-au opus, dar a fost zadarnic. „Nu-mi pare rău dacă o să mor, dar în nici un caz nu vreau să capăt un guturai“, le-a spus Andersen.

★

Odată, la unul dintre cursurile pe care le-a ținut în fața studenților săi, matematicianul David Hilbert a spus :

— Fiecare om are un anumit orizont bine determinat. Îngustîndu-se și devenind infim, acest orizont se transformă într-un punct. Atunci omul spune : „Ăsta e punctul meu de vedere“.

Cititorii au cuvîntul

Dragă redacție,

Am primit răspunsul dv. Anticariatul din orașul nostru nu ține broșuri științifico-fantastice. Totuși eu mi-am mai procurat de la unii cititori mai în vîrstă unele numere ale Colecției, așa că acum îmi mai lipsesc doar 17 fascicule.

Aș face o propunere ! Ar fi bine ca toți cititorii cărora le lipsesc numere din Colecție să scrie redacției care să le publice adresa și astfel să se poată face unele schimburi de broșuri, în caz că cititorul respectiv are și dubluri.

Dacă sînteți de acord cu mine, și chiar v-aș ruga să fiți, publicați un astfel de anunț.

CĂLIN COMARNESCU
Arad

DIN PARTEA REDACȚIEI

Primim nenumărate scrisori din partea acelora care doresc să-și completeze Colecția. De obicei îi sfătuim să se adreseze anticariatelor din orașele respective, iar pentru viitor să se aboneze. Totuși am constatat că doar în felul acesta problema nu poate fi integral rezolvată. Într-adevăr, o serie de anticariate „nu țin" fasciculele Colecției, iar o mare parte dintre cititorii noștri sînt tineri care, acum zece ani, la apariția publicației noastre, erau atît de mici încît nu știau nici să citească.

Răspunzînd propunerilor făcute de mai mulți cititori, îi invităm pe toți cei care au fascicule în plus să ne scrie, iar noi le vom publica numele și adresa ; cititorii aflați în aceeași localitate vor putea astfel să se întîlnească și să-și completeze Colecția, făcînd schimb cu numerele care le prisosesc.

DEZLEGAREA JOCURILOR DIN NUMĂRUL 278

HIPICĂ : CA—LA—RE—PE—CA—L = Călare pe cal
ÎN PORT : PE—V—A—P—ORI—N—CE—PE—I—N—CA—R—C—ARE—A—CA—R—B—UN—I—L—ORI—N—CA—L—A = Pe vapor începe încărcarea cărbunilor în cală
FEROVIARĂ : DE—LA—A—N—IN—A—S—ORI—N—V—IN—E—CU—T—RE—NUL = De la Anina Sorin vine cu trenul
DE LA O.N.T. : AU—T—O—CA—R = Autocar
PE ȘENILE : CA—TE—R—PI—LA—R = Caterpilar
VEHICUL ASTRAL : CA—R—U—L—M—ARE = Carul Mare

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire,
muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea
să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coolio
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

PREȚUL 1 LEU

41007

• IULIE 1966